

Крынічка

Вядучая рубрыка Ірына ТАМКОВІЧ. Тэл. 8 (017) 287-18-15

Міжземнаморскія травы ў адкрытым грунце

Міжземнаморскія травы — гэта вострыя прыправы, якія надаюць асаблівы смак страў італьянскай, французскай, грэчаскай кухні. Сушаныя сумесі звычайна ўключаюць базілік, арэгана, размарын, чабор, аніс, маркоўнік. Гэтыя і іншыя паўднёвыя культуры рэальна вырастаюць на ўласнай градцы.

Самыя папулярныя травы

Базілік — рэзкая аднагадовая расліна з гладкім авальным лісцем. Сустракаюцца зялёныя і фіялетава-сарты. Валодае прыемным свежым водарам. Выдатна спалучаецца з сырам, таматамі, алівамі, чырвоным мясам.

Арэгана — шматгадовая травяністая расліна. У параўнанні са звычайнай для нашага рэгіёна мацярдушкай мае больш востры прысмак з-за павышанага ўтрымання эфірных алей. Незамежная дабаўка да піцы.

Размарын — вечназялёны шматгадовы куст, лісты якога чымсьці нагадваюць ігліцу, але больш плоскія і мяккія. Мае востры, камфорны смак. З ім рыхтуюць грэчаскую мусаку, марынуюць рыбу, мяса, квас, капусту. Вырошчваюць размарын звычайна з чаранкоў. Узімку пажадана пераносіць у памяшканне ці аранжарэю.

Чабор — нізкарослы травяністы паўкуст. Прыгожа цвіце, выдатны меданос. Широка выкарыстоўваецца ў народнай медыцыне дзякуючы антыбактэрыяльным уласцівасцям. Чай з чабору выдатна асважае, спыняе боль у горле, паляпшае страваванне.

Сатурэя — прамастая аднагадовая расліна. Папулярная запраўка да мяса, таматных саусаў і агародкаў.

родніных загатоўак у Балгарыі, Малдавіі, на Каўказе. У краінах ЕС афіцыйна прызнаны лекавай раслінай з антыпаразітным і супрацьгрыбковым дзеяннем.

Аніс — нагадвае кроп, але ў ежу прыдатнае толькі сухое насенне. Яго дадаюць да выпечкі, у дэсерты і напоі. Культура вытрымлівае замарозкі, любіць багатыя арганічныя глебы і патрабуе шмат вільгаці ў перыяд росту.

Маркоўнік — яшчэ адзін прадстаўнік сямейства парасонавых. Лісты па форме падобныя на папараць. Суквецці, смак, пах і сфера прымянення амаль такія ж, як у пятрушкі.

Фенхель — калі б не патоўшчаны карань, яго было б лёгка збытаць са звычайным кропам. У Міжземнамор'і белую частку сцябла («цыбуліну») ядуць як гародніну — вараць, тушаць, сырой рэжуць на салаты або ўжываюць цалкам. Багатае на эфірныя алеі насенне заварваецца як сродак ад кашлю.

Асаблівасці клімату

Каб зразумець, як вырошчваць міжземнаморскую траву ў адкрытым грунце, у першую чаргу варта вывучыць умовы надвор'я, характэрныя для іх роднага рэгіёна. У дадзенай мясцовасці пераважае субтрапічны клімат з дажджлівымі зімамі і засушлівым летам.

Гадавая колькасць сонечных дзён там складае ад 160 да 300, прычым большая іх частка прыпадае на перыяд з чэрвеня да кастрычніка.

Тэмпература ў гэты час практычна ніколі не апускаецца ніжэй за +15°C, але і рэдка перавышае камфортныя +25°C. Менавіта такое асяроддзе з'яўляецца аптымальным для большасці мясцовых раслін, таму яго ўмовы давядзецца максімальна ўзнавіць на ўчастку для будучых пасадак.

Вырошчванне расады

Паколькі ва ўмераным кліматычным поясе ўстойлівае пацяпленне пачынаецца не раней за май, паўднёвыя культуры неабходна спачатку сеяць у памяшканні (на падаконніку або ў цяпліцы), а на вуліцу пераносіць ужо адужэлыя парасткі. Гэты варыянт лепш за ўсё падыходзіць для міжземнаморскіх траў з іх надзвычай дробным насеннем і працяглым працэсам з'яўлення ўсходаў.

Уладкаванне градкі

Ідэальнае месца для вырошчвання міжземнаморскіх траў — на паўднёвым боку, побач з якім няма цяністых дрэў і будынкаў.

Галоўныя патрабаванні да глебы — добрыя паветра- і водапронікальнасць, нейтральная кіслотнасць, наяўнасць пажыўных рэчываў.

Міжземнаморскія расліны вельмі святлолюбівыя. Базілік, размарын, чабор, арэгана, сатурэю трэба высаджаць там, дзе на працягу дня даўжэй затрымліваецца сонца. Іх нельга зацяняць агароджамі, кустамі, кветкамі — толькі прамыя прамяні і свежае паветра забяспечаць здорае развіццё гэтай капрызнай рэзкай травы. Крыху менш патрабавальнымі да святла з'яўляюцца «сваякі» кропу — аніс, фенхель, маркоўнік. Іх можна пасеяць проста ў адкрыты грунт побач з гароднінай.

Умеранае ўвільгатненне патрабуецца ў асноўным на этапе ўкаранення расады. У далейшым паўднёвыя расліны здольныя абыходзіцца без дадатковага паліва. У гарачае надвор'е яны набываюць больш насычаны водар, а дажджлівае халоднае лета можа прывесці да загнивання каранёў. Калі доўга стаіць спякотнае надвор'е і лісце пачынае вянуць, паліў неабходна праводзіць вечарам, пасля заходу сонца.

Некаторыя расліны (асабліва базілік) трэба перыядычна абрываць над 5-6 лісцікамі цэнтральнага сцябла — так яны лепш разрастаюцца ўшыркі і не зацвітаюць раней часу. Сабранае зялёнае можна здрабніць і высушыць, замарозіць або ўжыць у свежым выглядзе.

СЁННЯ

Месяц
Поўня 16 мая.
Месяц у сузор'і
Казярога.

Сонца

	Усход	Заход	Даўжыня дня
Мінск —	5.01	21.12	16.11
Віцебск —	4.44	21.08	16.24
Магілёў —	4.51	21.02	16.11
Гомель —	4.55	20.51	15.56
Гродна —	5.18	21.26	16.08
Брэст —	5.26	21.19	15.53

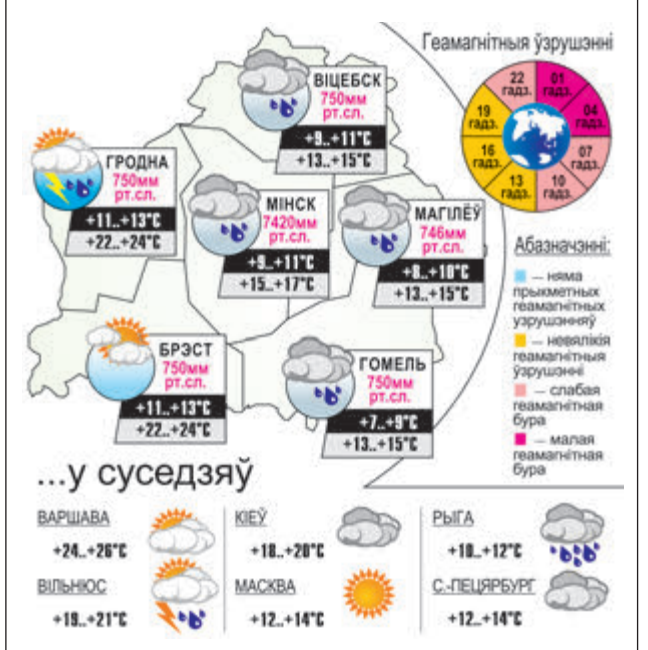
Імяніны

Пр. Дзяніса.
К. Іны, Мікалая, Пятра.

Фота Надзеі НИКАЛАЕВАЙ.

ЗАЎТРА

УСМІХНЕМСЯ

— Тата, а калі мяне бу-сел прынёс?
— Пятага красавіка, сы-нок.
— Вось выдатна, якраз у дзень майго нараджэння!

Купіла гарбату для паху-дзнення. Нічога так, з торці-кам пойдзе.

— Я ніколі ў жыцці не ту-заў дзяўчынак за касічкі, бо адзін раз у вёсцы тузануў за хвост каня...

— Ты глядзі ў мяне!
— Ну не! Сам у сябе гля-дзі!

«Орбіт» умацоўвае не толькі зубы, але і парты ў школе.

Даты

Падзеі

Людзі

19 МАЯ

1782 год — нарадзіўся Іван Фёдаравіч Паскевіч, ваенны і дзяржаўны дзеяч, генерал-фельдмаршал. Яго маці — нашчадак старажытнага шляхецкага роду з Магілёўшчыны. Паскевіч — адзін з чатырох поўных кавалераў ваеннага ордэна святога велікамучаніка Георгія Перамаганосца. Падчас вайны 1812 года вызначыўся ў баях пад Салтанаўкай на Магілёўшчыне. Камандаваў рускімі войскамі ў Закаўказзі. У 1854 годзе, спаслаўшыся на кантузію, пакінуў армію і пераехаў у Гомель. Пры Паскевічу атрымаў далейшае развіццё Гомельскі палацава-паркавы ансамбль. Тут ён сабраў вялікую калекцыю твораў мастацтва.

Украіне

1937 год — нарадзіўся Уладзімір Сяргеевіч Салдатаў, беларускі вучоны, акадэмік НАН Беларусі, доктар хімічных навук, прафесар, заслужаны дзеяч навукі Рэспублікі Беларусь. Распрацаваў навуковыя асновы і тэхналогію атрымання хімічна актыўных тэкстыльных матэрыялаў, якія знайшлі прымяненне ў ачыстых вады і паветра і ў якасці індывідуальных сродкаў аховы чалавека ад таксічных рэчываў. Лаўрэат прэміі Ленінскага камсамола, Дзяржаўнай прэміі БССР.

У свеце

1849 год — пасля высылкі з Прусіі Карла Маркса выйшаў апошні нумар «Новай рэйнскай газеты», якая выдавалася К. Марксам і Ф. Энгельсам. Нумар быў надрукаваны чырвонай фарбай і стаў

1922 год — II Усерасійская канферэнцыя камсамола прыняла рашэнне аб паўсюдным стварэнні піянерскіх атрадаў.

1932 год — нарадзілася Мая Рыгораўна Булгакава, савецкая і расійская актрыса, народная артыстка РСФСР. Здымалася ў фільмах: «Крылы», «У агні броду няма», «Злачынства і пакаранне», «Цыган», «Ягор Булычов і іншыя», «Соль зямлі» і многіх іншых. Загінула ў 1994 годзе, усяго на тры месяцы перажыўшы свайго чацвёртага мужа, аўстрыйскага камуніста Пятра Добіяса, які дзеля яе пераехаў у СССР.

Так гаварыць...

РЭНЭ ДЭКАРТ:
«Мала мець добры розум, галоўнае — добра яго прымяняць».